

METODOLOŠKO POJASNILO

Nina Jarkovič

ZAKOL ŽIVINE

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Zakol živine v klavnicah, začasni podatki, Slovenija, mesečno (Prva objava)
- Zakol živine v klavnicah, končni podatki, Slovenija, letno (Prva objava)
- Zakol živine (izven klavnic), končni podatki, Slovenija, letno (Prva objava)

Julij 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	6
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o zakolu živine je spremljanje in ugotavljanje spremembe v številu in masi zaklanih živali, in sicer konj, goveda, prašičev, ovc, koz, kuncev ter perutnine.

Med ključne statistike sodijo podatki o številu in masi zaklanih živali za govedo, prašiče, ovce, konje, perutnino.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- [Uredba \(ES\) št. 1165/2008](#) Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki živinoreje in mesa (CELEX:32008R1165)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, so v klavnicah zaklane živali (opisujemo jih glede na njihovo vrsto, število in maso).

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota opazovanja je registriran obrat za klanje živine na območju Republike Slovenije (RS), ki je registriran pri Upravi Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) ter družinske kmetije, kjer se vrši zakol domačih živali - (zakol izven klavnic).

Zajem enot je popoln; to pomeni, da so v raziskovanje izbrani vsi registrirani obrati na območju Republike Slovenije, ki se ukvarjajo z dejavnostjo klanja domačih živali (približno 90 takšnih obratov je registriranih v Sloveniji).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo mesečno.

Podatke zbiramo mesečno iz več virov podatkov:

S papirnim vprašalnikom Zakol živine v klavnicah (KME-ZAKOL/M) zberemo podatke po pošti; vključene so vse večje registrirane klavnice v Sloveniji.

Podatke pridobimo tudi iz administrativnih virov:

- v manjših klavnicah podatke o zakolu živali pridobimo iz veterinarskih poročil UVHVVR,
- zakol govedu pridobimo iz Centralnega registra govedu (CRG).

Od leta 2008 dalje ocenjujemo tudi zakol živali zunaj klavnic (na kmetijskih gospodarstvih) na letni ravni, in sicer na podlagi podatkov o številu živali in podatkov o zakolu v klavnicah. Pred letom 2008 pa se tega podatka ni ocenjevalo.

6 DEFINICIJE

Kategorije goveda so skladne s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o izvajanju uredb Sveta (EGS) in uredb Komisije (EGS) o razvrščanju trupov goveda (Uradni list RS, št. 16/08), kategorije prašičev pa s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o razvrščanju prašičjih trupov (Uradni list RS, št. 50/06).

Trupi goveda in konj so trupi, brez kože, glave, spodnjih delov nog, repa in notranjih organov prsne in trebušne votline, ledvičnega in drugega odvečnega loja trebušne in medenične votline.

Teleta so živali, stare do 8 mesecev.

Starejša teleta so živali stare od 8 do 12 mesecev (mlado govedo).

Drugo govedo so biki, stari nad 24 mesecev, ter telice in voli, stari nad 30 mesecev.

Trupi prašičev so trupi zaklanih in izkravljanih prašičev brez parkljev, jezika, drobovja, spolnih organov, trebušnega sala, ledvic in trebušne prepone, pri garanih (mavžanih) s kožo, glavo in repom, pri izkoženih (odrtih) pa brez glave, kože, repa in nogic (odstranjene v skočnem oziroma zapestnem sklepu).

Trupi prašičkov so trupi s kožo in brez ščetin in parkljev, z glavo in jezikom, s sprednjimi in zadnjimi nogicami, brez notranjih in spolnih organov, z ledvicami in ledvičnim salom in repom.

Prašički so po omenjenem pravilniku prašički obeh spolov s toplo maso očiščenega trupa od 5 do 25 kg.

Pitani prašiči so lahki in težki pitani prašiči.

Izločeni plemenski prašiči so plemenske svinje ne glede na maso toplih polovic in merjasci z maso toplih polovic nad 80 kg, če so garani, in nad 64 kg, če so izkoženi.

Mladi pitani merjasci so nekastrirani prašiči moškega spola z maso toplih polovic od 50 do 80 kg, če so garani, oz. od 37 do 64 kg, če so izkoženi.

Trupi drobnice so trupi z ledvicami in ledvičnim lojem, brez kože, glave, spodnjih delov nog, repa in notranjih organov.

Trupi kuncev in perutnine so za kuho pripravljene trupi (brez glave, vratu, nog, srca, jeter in prebavil).

Druga perutnina; v to skupino štejemo: goske in gosake, race in racake, pegatke, fazane, prepelice, jerebice.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatkov ne objavljamo po nobeni klasifikaciji.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Objavljamo indekse števila in mase trupov zaklane živine glede na prejšnji mesec in glede na mesec prejšnjega leta.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Ni dodatnih pojasnil.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo](#) - Živinoreja, mleko in mlečni izdelki; Živinoreja - [Zakol živine v klavnicah, Slovenija, mesečno](#); Zakol živine, Slovenija, letno; absolutne meritve in kategorije živali, mesec in leto.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni izdelki): »Zakol živine v klavnicah, Slovenija, mesečno«.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni izdelki): »Zakol živine v klavnicah, Slovenija, letno«.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni izdelki): »Zakol živine, Slovenija, letno«.
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije
- Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO)
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Mesečni podatki Zakola živine za zadnje leto so začasni. Ob vsakokratni objavi se ti podatki lahko popravijo in dopolnijo z novimi podatki. Status končnih podatkov dobijo ob objavi letnih podatkov (konec februarja naslednje leto).

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo začasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljša podlaga h kakovosti odločanja.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Ves čas od leta 1996 poročanja o zakolu domačih živali v klavnicah, podatke prikazujemo na enak način in ni bilo prelomov v podatkih (število, masa, povprečna masa). Vsa ta leta raziskovanja je zajem enak, spremenil se je le način zajemanja podatkov (zmanjšalo se je število enot za neposredno anketiranje, uporabljamo dva administrativna vira (UVHVVR in CRG) od koder podatke o zakolu domačih živali pridobivamo posredno).

Od leta 2008 dodatno izvajamo oceno zakola izven klavnic, kar ne vpliva na statistiko zakola v klavnicah.

V časovni seriji (na časovni premici) so podatki ves ta čas primerljivi (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU).

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Zakol živine v klavnicah (KME-ZAKOL/M)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, podpodročje: Živinoreja, mleko in mlečni izdelki

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Zakol živine v klavnicah (KME-ZAKOL/M)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, podpodročje: Živinoreja, mleko in mlečni izdelki